

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. —
 Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo:
 Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr.
 dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Jednakopravnost Slovencev na železnicah.

Železnice prizadevajo si občinstvu vsestranski ustrezati. To je hvale vredno in se priznava; le zastran jezikovne enakopravnosti pritoževali so se uže Čehi in tudi Slovenci ne moremo vedno molčati. Ako se po Madjarskem peljaš, takoj izveš in čutiš to na železnici, jednako na Nemškem in Italijanskem, le na Slovenskem tega ni. Tukaj se vse vrši in godi, kakor bi se po trdno nemških tleh vozil, kar je za Slovence ne samo žaljivo, sramotno, ampak še dostikrat sitno in škodljivo.

Česar imamo Slovenci v tej reči pravico in dolžnost tirjati, to je uže lani list „Südsteirische Post“ povdarjal, letos pa „Slovenec“ ponovil na sledeči način:

„Da so proge Spielfeld-Trst, Maribor-Celovec, Pragarje-Čakovec, Zidanmóst-Zagreb, Št. Peter-Reka, Divača-Pulj, Nabrezina-Kormin in Ljubljana-Beljak na slovenskih tleh in da prebivalci ob teh progah v slovenščini občujejo, tega pač nihče ne bo tajil, in vendar se vodstvo južne železnice na to skoro nič ne ozira, ker nastavlja tukaj uradnike, katerih nekteri še slovenščine zmožni niso ter poslujejo tudi tam, kjer ljudje nič nemški ne vejo, izključljivo le v nemščini.

V že omenjenem članku so navedene tudi naše zahteve, katerih vodstvo južne železnice ne bi smelo Slovincem odreči, in so v naslednjih petih točkah:

1. Po Slovenskem morajo vsi železniški uradniki, ki z občinstvom v dotiko pridejo, slovenski znati.

2. Vsi napisi na železniških poslopih (imena postaj, napisi uradnij itd.) morajo tudi slovenski biti.

3. Vse tiskovine (tudi vožnji listki), ktere občinstvo v roke dobi, morajo imeti tudi slovenski tekst.

4. Pri vlakih za osebe morajo sprevodniki tudi slovenska imena postaj klicati.

5. Oglasi po kolodvorih in oznanila občinstvu namenjena morajo se slovenski razglaševati.

To gotovo niso prenapeta zahtevanja in društvo jih je v stanu takoj izvršiti, ko bi le dobro voljo imelo.

Morebiti bi prósti opomin v tem smislu od naših poslancev pri centralnem vodstvu južne železnice vložil, imel kaj uspeha, če ne, pa bi se morali obrniti do trgovinskega ministerstva, ki ima pravico in oblast, društvu zaukazati, kar se mu zdi za občno korist potrebno.

V pomislek gospodom državnim poslancem in drugim, ki imajo pri tem kaj vpliva ali lahko kakšno veljavno besedo zastavijo — naj to zadostuje. Nam se dozdeva, da je potrebno tudi od te strani za našo narodno enakopravnost se potegovati.“

Želeti je, da se tudi naša polit. društva za to važno reč oglašijo v primernih prošnjah!

Dokazi, da kmetski stan propada.

(Glej štev. 6. in 9.)

Tablica III.

Nasledki eksekutivnim prodajam posestev.

Leto	a)	b)	c)
	Koliko posestev eksekutivno prodali:	Koliko so za nje dobili: gld.	Koliko so upniki zgubili: gld.
1872	4.969	8,249.333	4,378.004
1873	4.549	8,754.003	5,203.593
1874	4.413	9,160.396	4,678.753
1875	4.585	9,451.391	6,342.551
1876	4.577	12,470.272	7,779.302
1877	6.948	15,686.159	11,699.998
1878	9.123	18,698.548	20,366.173
1879	11.238	22,415.608	17,624.417
1880	12.540	25,781.231	24,892.114
1881	12.455	22,250.041	16,660.947
Vkup:	75.397	152,916.982	119,726.952
Povprek:	7.540	15,291.698	11,972.695

Tablica III. nam kaže, da so povprek vsako leto po 7550 kmetских posestev eksekutivno prodali. Toliko rodbin zgubilo je lastno streho, dom. Število takšnih prodavanj naraščalo je posebno od l. 1877 naprej.

Žalostno je, kar stoji pod črko c) in je uže v Tablici II. bilo objavljeno. Za prodana posestva so v 10 letih dobili 152 milijonov goldinarjev pa ogromna svota ni mogla pokriti vseh intabuliranih dolgov. Upniki so se morali za 119 milijonov obrisati.

Vladino poročilo pravi tudi, da so razne doklade: deželjske, okrajne, krajne, šolske posebno kmetška posestva neprimerno hudo obdačile. Cesarska dača gruntna se je od leta 1862—1882 neznatno izpremenila, tem huje so nas nemški liberalci preobložili z dokladami za deželo, okraje občine. Te doklade so od 13 milijonov na leto sedaj potisnoli do 25 milijonov goldinarjev. Naklade na hišno razredarino (Hausklassensteuer) pa so podvojili.

Tri objavljene tablice naj naši kmetovalci dobro pomnijo, zlasti sedaj ko se bližajo volitve za državni zbor in bodo liberalni petelini iz nemčurskih mest in trgov kmete vabili v liberalne mreže! Desterniški.

Gospodarske stvari.

Kako je drevesa snažiti.

(Spisal Fr. Praprotnik.)

Ne da se pa do pičice povedati, kako je drevesa obrezovati, kajti je vsako drevo drugačno, vsako ima drugače razstavljene veje, zato se bode tudi drugače rezalo. Vsakemu mora tedaj zdravi razum in pa okus povedati, kako bode osnažil to, kako uno drevo. Ne poreži drevesa preveč, kajti bi mu bilo to bolj na kvar, nego če ga porežeš premalo. Podamo pa v sledečih vrsticah nekaj nasvetov, kot navodilo pri snaženju dreves in se nadjamo, da bodemo marsikateremu ž njimi ustregli.

1. Drevesa je najbolje snažiti meseca februarja, marca in aprila, dokler še niso v mežgi, kakor hitro se pa po stanicah in povezkah začne gibati drevesni sok, potem je najbolje, ako se drevo več ne porezuje.

2. Drevesom se ne sme preveč vej izrezati. Preveč bi se jih pa izrezalo, ako bi presegalo to tretinko vsega vejevja. Ako je treba čez tretinko vej odstraniti, tedaj se mora delo na dve leti razdeliti. Če bi na primer drevo imelo 9 vej, in se kaže, da jih bo treba 5 odrezati, tedaj se odrežejo prvo leto 3, drugo pa 2 veje. Tako se pa ravna zato, da drevo radi prevelikih in obilnih ran škode ne trpi.

3. Izrežejo se veje, ki stojé pregosto, da imajo potem še ostale dovolj zraka in svitlobe.

Izreži pa tudi vse križem moleče veje, posebno ako se druga ob drugo drgnejo, od česar se drevesa rada loti rakova bolezen. Da se morajo tudi vse preveč proti tlom viseče veje, kakor tudi vse suhe, nalomljene in kakorkoli hudo ranjene veje odstraniti, ume se samo po sebi. Veje in vrhi pa, ki so se pustili, se ne smejo oskubiti, to se reče, pustiti se jim morajo vse stranske šibice in mladike.

4. Vsaka veja se odreže tik na obročku; ravno tako tudi vsi štrecljni (receljni), vendar tako, da debla ne zarežeš. Rana, ki je tako nastala se potem hitro in lepo zaraste. Ako pa režeš preveč na dolgo, tedaj dobiš mnogo rteljnov, ki prav grdo od debla molé.

5. Da se ti veja ne odčesne, zareži jo najpopred od spodaj, potem pa jo za vsem odžagaj od zgoraj.

6. Velike rane gladko poreži, ter jih zamaži s katranom ali pa z mazilom naretim iz ilovice, pepela in apna.

7. Ako se veja ne odreže povsem, ampak se le prikrajša, tedaj se mora to vselej nad kako mladiko, ali pa vsaj nad kakim čvrstim popkom zgoditi, kajti to pripomore, da rane popred zacelijo.

8. Izreži vse samorašče mladike (Wasserschosse) razun tistih, iz katerih si misliš novih vej izrediti.

9. Ako so na drevesu luknje, tedaj jih sesnaži, gujili in trohneli les izreži, ter potem luknje s cementom ali pa z navadnim apnom zamaži. Ptičem pa, ki v takih luknjah radi gnezdiyo, priskrbi zavetje v hramičih, katerih si mnogo po drevji razobesi.

10. Ako raste po drevji tičji lim (mivje), tedaj se morajo dotične veje globoko izrezati, in rastlina dobro iztrebiti, kajti je ena najhujših zajedalk, ki drevesom mnogo redilnih snovi izpije.

11. Mah in lišaji, ki po drevesu rastejo in se redé od drevesnega soka, se morajo z železno strgačo ostrgati. V jeseni ali spomladi pa se naj taka drevesa namažejo z apnom, ki potem te rastline popolnoma zatré, ter ukonča tudi mrčesjo zalego v skorjinih razpoklinah. Tudi se naj vsa stara in mrtva skorja z debla spravi, da bode potem spodnja, sveža skorja ložej rasla. V spomladi prehodi večkrat svoj sadovnik, preglej večkrat svoja drevesa in kadar zapaziš kje na veji viseti kup pajčevine, tedaj vejo takoj odreži, ter gosenice pohodi ali pa jih vrži v ogenj. Zlasti je to dobro storiti po jutrih preden se gosenice po drevesu razidejo.

12. Prekoplji zemljo okoli drevesa tako daleč v okrogu, kakor daleč segajo veje in če moreš, drevesu tudi pognoji.

Prepričani smo, da bodo drevesa, ki se po tem navodilu skrbno snažijo, lepo rasla in tudi mnogo dobrega sadu rodila. Popotnik.

B. Gruške poljanke.

7. Gruška zimska Rusletka. (Winter-Russelette.) Je srednje debela, trda gruška, dišečega okusa. Drži se do spomladi in je posebno za kuho obrajtana. Drevo je rodovitno, zelo veliko in postane zelo staro.

8. Gruška debela zimska Rusletka. (Grosse Winter-Russelette.) Ima več imen. Je debela, podolgovata, rudečelična gospodarstvena gruška, posebno za krljanje in za drugo porabo dobra. Trpi noter do zime. Drevo postane močno in obilno rodi.

9. Gruška volovo srce. (Offiziersbirne.) Se drži do oktobra. Je posebno dobra, debela, rudeča gruška za krlje in za drugo porabo v gospodarstvu.

10. Gruška Davorinka. (Trockener Martin.) Sad je srednje debelosti, podolgovat, rujav, dolgopecljat. Drevo ne vzrašča posebno visoko, pa je zdravo, rodovitno in skoraj v vsaki legi prospeva. Je zelo priljubljena gruška za gospodarstvo, kuhinjo in na mizo, ki se da globoko noter v zimo hranjevati.

11. Gruška okrogla poletna pomarančnica. (Sommerpomoranzenbirne.) Sad je debel, jajast, zelen, svež, svitlozelen, zrel svitlo-limonasto žolt. Obrajtan je za gospodarstvo, sladkega, muškatega okusa; zoreva v začetku septembra. Trpi 14 dni. Drevo je veliko in rodno.

12. Gruška carica. (Kaiserbirne.) Sad je velik, list značiven po podobi, katero ima z listom hrastovim; je visoko čislan sad, ki se mora kolikor mogoče pozno trgati, sicer se nagrančiči in ne dobi mehkega in sočnega mesa. Drevo je močno, piramidalne podobe, pa le v boljših sadnih legah prospeva.

13. Gruška vinica. (Knausbirne.) Sad debele, gruševne podobe, lepo svitlo žolte barve, na solnčni strani prsteno rudeče prižast, izvrsten za vsako gospodarstveno podobo; zori v začetku septembra, pa kmalo omeca. Drevo postane precej visoko in staro in je izredno rodovitno.

14. Gruška vodoljka. (Wadelbirne.) Sad debel, prav dolg, svitlo-žolt, z maslenim usta vkup vlečočim mesom. Gruška je izvrsten sad za sadno vino, zoreva meseca septembra in se drži 14 dni. Drevo je izredno veliko in rodovitno in rado nekaj let v rodovitnosti prenehava.

15. Gruška ozarka. (Rainbirne.) Sad je velik, jajast, svitlozelen, zrel pa kakor limona žolt. Zori v drugi polovici meseca oktobra, drži se tri nedelje, drevo je piramidalne podobe in rodovitno.

Košarstvo kot domačo obrt prizadevajo si uvesti v Brežiškem, Rogačkem in Radgonskem okraji. Želeti je srečnega uspeha. Mnogo bilo bi zaslužka in zatem — denarjev več.

Mesto Ptuj dobilo je pravico, vsaki petek imeti svinjski sejem in razven aprila, avgusta in novembra vsako prvo sredo v meseci živinski sejem za konje, goveda, ovce in koze. Mestnine ne pobira nič.

Sejmi. 10. marcija: sv. Jurij pod Tabrom, sv. Jakob pri Laškem, Kapela nad Brežicami, Kostivnica, Orehova ves zunaj Brežic, Spodnja Polskava, Strass, 11. marcija: Celje, Maribor, Vitanje, 12. marcija: sv. Jurij pri Celji, sv. Lovrenc na Dravskem polju, Selnica ob Dravi, 14. marcija: Celje, Gradec.

Dopisi.

Iz Maribora. (Razne novosti.) Naša posojilnica si pridobiva čedalje več zaupanja, meseca februarja prejela je 32501 fl. 55 kr. izdala 31720 fl. 63 kr. torej imela prometa 64222 fl. 48 kr. — Okrajni zastop je pri deželnem odboru vložil prošnjo, naj bi brzovlaki po dne tudi na Pragarskem malo postajali. Prošnja se je izročila vodstvu južne železnice. — Nek Krumholz, od sv. Vida na Vogavi, je nedavno Mariboržanom čital v gostilni govor velikonemškega Schönererja; pravijo, da se jim je najbolj dopadlo, kar je bilo zoper Jude. Menda se teh uže nekoliko bojijo, ker njih število narašča, kakor v Ptujih. — Nekaj časa se je močno govorilo, da hočejo pri sv. Jožefu most narediti čez Dravo. Potreben bi uže bil, pa drag tudi. Sedaj mislijo na mostič samo za ljudi. Na sv. Magdalenskej strani prebiva sedaj veliko ljudi, ki pa še zmiraj pogrešajo posebne lekarne ali apoteke. Dolgo se tej potrebi trije staromestni lekarji ne bodo mogli braniti.

Iz Šaleške doline. (Pustne burke, pa resnične.) Neki mesar kupil je v Lokavici od nekega kmeta bika za 75 glđ. Ravno odhajaje na Hrvatsko svinj kupovat, snide se v Celji v gostilni „Pri Dunajskem mestu“ z Graškim mesarjem ter bika zopet proda za 108 glđ. s pogojom, da ga mora sam goniti, ker on odpotuje na Hrvatsko. Graški mesar pošlje svoja dva ali tri dninarje pretečeni ponedeljek (9. svečana) po bika in ženejo ga čez Lokavico (ker pot zaradi prevelikega snega ni povsodi pripravna) na Vas Gorenje. Gonjači, zaradi prevelikega trpljenja vsi utrujeni in žejni, hočejo se odpočiti in svoje življenje z žlahtno vinsko kapljico (Kakoršna je navadno ondu) okrepčati, ter priveržejo žival pred hišo za neko naslanjalo in odidejo v sobo, v kateri so ravno svatje bili, ter pijo in se vesele, ne da bi mislili na zunaj stoječo žival. Godba začenja svirati, dninarji v veseli družbi se veselijo dalje. Biku se pa vse to že preveč zdi, dolg čas mu je, tudi on hoče pogledati to veselo družbo. Odtrga se ter oblastno koraka v sobo. Svatje

vsi prestrašeni, nehajo rajati ter kar mogoče duri tišćijo in ker mislijo, da ni nobene rešitve pred zdivjano živaljo, da je konec njihove zাবে, mislijo pa tudi, da je konec njihovega življenja! K sreči je natakariča ravno v klet zletela. Bik jo zagleda in zdirja za njo ter odbije pipo od jednega soda. Dekla vsa prestrašena za sodom kriči, svatje pa v sobi, bil je neusmiljeni krik. Še le po dolgem trudu napravili so red, to pa le tako, da so vsled hrupa zdivjanega bika spravili v hlev, potem predrli strop in ga previdno dobili na vrv, ter pozneje odgnali v Celje.

Od Velke. (Šulvereinski fiaško.)

II. Res komaj smo pričakovali dan 8. febr. znamenovati prišlece in čestilce nemšk. šulverajna skazati mu še zadnjo čast, nesti ga k večnemu počitku. Akoravno se je ta dan žalovalo v nemškem Rajhu po izgubi nekega gosp. S., a to ni brigalo liberalcev, tem bolj so rajali in in pustne burke vganjali. Okoli 7. ure na večer se je zbrala cela četa znanega društva v takem pičlem številu, da bi jih bili lahko trije ljudje na prste sošteli seveda s kuharicami, kletaricami, hlapci, muzikaši itd. vred. Pridružila tej četi se je tudi brhka podučiteljica, ki je vitka, kakor jelka, tudi kar se visokosti tiče; delala je za nem. šulverajn, za pustno veselico in na ta način pogin društva ovirati hotela, gospdč. je zvita, kajti računila ni brez krčmarja, akoravno pri dobitkah tombole ni jej bila sreča mila; pa tudi drugače si ni škodovala, kajti nek gospod bode pripomagal do grošev, ki pridejo iz Dunaja nazaj za nagradbo takega možkega postopanja. Njena prednica ni bila za las boljša, torej se Črešnovečanom in nam ne more mnogo čestitati. Navzočih bilo je še 4 učiteljev od Marenberga, 2 učitelja od sv. Lovrenca in iz Lehna jeden s svojo soprogo ter so pomagali odboru do slavnega fijaška. Mogoče, da jim zato prileté nagrade šulvereinske!

Iz Šmarije pri Jelšah. (Naša čitalnica) je priredila meseca februarja t. l. v prelepo okinčanej dvorani g. Jagodiča izvrstno veselico. Domača godba, katera je uže tako po širokem znana, ljubljena in jako dobra, je tudi tukaj sviralala in od blizo in daleč prišla so z godbo najgorkeja pozdravila. Čez nekoliko časa je nastopilo domače pevsko društvo, pevci in pevkinje, ter pelo slavne, narodne pesmi, katere so sladko in krasno donele iz prs naših mladih! Naj izrečemo tukaj gorečo hvalo „društvu petja“, posebno pa našemu neutrudljivemu g. pevovodji Jurkovič-u. Po končanem petji je bil ples, katerega so se močno udeležili izvrstni narodnjaki, od blizo in daleč; a še celo naši bratje iz Hrovaškega nas niso pozabili in so s tem kazali, da bratovska kri še vedno po njih žilah teče. Kateri pa so izostali? Sram jih bodi, da tako prostovoljno v lisjakov koš

skačejo in z njim „nemško kulturo“ med sosede raznašajo. Ko bi le vedeli, kaj s tem delajo, ko bi le vedeli, da postanejo le Judeži svoje slovenske domovine, gotovo bi tega ne storili. Čuda, da „vahterca“ še nič ni zvedela o tej veselici, gotovo je njeni pisun zaspal, ali je krhnol v deveto deželo.

Z Ribnice. (Šulferajnski hujskač.)

Kakšen namen ima nemški šulferajn, to smo v raznih slovenskih listih že davno brali, namreč ponemčiti Slovence in tako jih pripravne storiti za pangermansko mavho, kder bi nas pohrustali. Le čujte, kako se nja pristaši obnašajo: Tako je dne 22. svečana v neki gostilni v prepiru z narodnjaki čisti liberalec in šulferajnar g. St...cher na vsa usta se pogrozil: „Kako hitro bo prišel Bismark nad Avstrijo, bom jaz prvi kot poslanec k njemu šel in mu roko podal“. Dobro! Vedi, da ta čas še ni tako blizo, da bi ti mogel se nam tako lepo skazati! Prej bo še kaj druga zagromelo nad šulferajnom in njegovimi liberalci. Želimo pa, da naši poslanci na šulferajnova pravila in namene njegovih pristašev bolje pazijo. To želimo, da bi se že skoraj nekaj zgodilo, da bo potem ljubi mir zopet vladal pri nas. — Srboritemu liberalcu St..... pa svetujemo z lepa, naj svoj dolgi jezik bolj brzda, sicer, kakor dva narodnjaka pričata, zna ga še grevati. Utegne se mu zgoditi, da mu bo kdo drugi vozal na jezik napravil, kakor Soršaggu. Naj si te besede dobro zapomni! Drugim našim liberalcem pa svetujemo, naj grejo za kakih par let med šolarje, da se bojo vsaj nekoliko omike naučili, da ne bodo se slišali od njih tako surovi izreki, kakor „geistliche Ochs“ in drugi lepi pridevki, ktere naši nemškutarski „Ochsi“ poštenim Slovincem pridevajo. To njim svetujem v imenu več drugih narodnjakov.

Narodni opazovač.

Od sv. Jurija na Taboru. (V obrambo.) Cenjeni „Slov. Gospodar“ prinesel je v 8. številki v gorskem zakotji tukajšnje občine sestavljen dopis, ki napada poštene tukajšnje prebivalce. Ker je imenovani dopis vzbudil med ljudstvom splošno nevoljo, čutim se poklicanega v obrambo nekaj resničnih besed objaviti. Kdor je kedaj po tukajšnji dolini hodil in so mu sploh razmere znane, bode mi pritrnil, da se pri nas popije veliko manj žganja, kakor v marsikterem drugem kraji, da pravih strastnih žganjepivcev pri nas celo ni. Resnici na ljubo morem s ponosom izjaviti, da je med nami prav malo pijancev in vsled tega tudi revščina ni tako huda, kakor po nekaterih delih mile naše slovenske domovine, zlasti po — vinskih krajih. Toda k malemu krdelu domačih ljubiteljev vogerskega vina štejem znanega mi dopisatelja.

Nespodobnega obnašanja v cerkvi sicer ne bodem zagovarjal, toda po mojih mislih bi bil

dopisnik mnogo večji uspeh napravil, ko bi bil to stvar naznanil čestitim gospodom duhovnikom, ki bi ljudstvo posvarili in podučili ter enake nespodobnosti za prihodnost odpravili, kakor vselej storé, če jim kaj takega na znanje pride. Če mu je slednjič kruh po gostilnah premajhen, ni to krivda županova. ker sploh ni postave v veljavi, ki bi kruhovo težo določevala, toraj je županu odvzet vsak upliv v tej zadevi; vendar pa dobro vem, da krčmarji in peki po sosednih občinah tudi ne prodajajo večjega kruha, kakor pri nas. Toliko tedaj resnici na ljubo in v varstvo dobrega imena poštnega tukajšnjega ljudstva.

Val. Južna, župan.

Od sv. Martina pri Vurbergu. (Sv. misijon — „lebensrettungstaglia“ — prve cvetlice.) Od 8.—15. febr. obhajali smo tukaj veselega srca sv. misijon. Čast. superior P. Doljak in njih čast. tovarš P. Kos, jezuita od sv. Andraža na Koroškem, sta z gorečo besedo ostre pa tudi mile resnice sv. vere jasno razlagala vsak dan po trikrat, in zraven tega imela mile nagovore pri vsakratnem sv. obhajilu za posamezne stanove. Od blizo in daleč, mali in veliki so prav marljivo prihajali poslušat sv. resnic, in vsi farani so pobožno prejeli sv. zakramente. Videlo se je, da Slovence, korenjak, je tudi pobožnega srca! Spovedovati pomagalo je 9 čast. gospódov; med drugimi sta nas počastila tudi preč. g. kanonika Kr. Kandut dekan, in preč. g. dr. J. Križanič, nekdanji tukajšnji kaplan, častni srenjčan. Pred odhodom so častivrednima in gorečima gg. misijonarjema pridni farani se po svojih zastopnikih pristréno zahvalili za zlate nauke in za veliki trud! Pa še enkrat zakličemo: Usmiljeni Bog povrni čč. PP. misijonarjema in tudi vsem čč. gg. spovednikom vse njihove velike trude!

Meseca avgusta v preteklem letu je tukajšnji pekovski pomagač Simon Vidovič dijaka Lj. Trafela z lastno nevarnostjo od utopljenja otel; to se je pri c. kr. okrajnem glavarstvu naznanilo, in slavno c. kr. namestništvo v Gradci je dne 6. jan. t. l. odločilo, da je Vidovič pri c. kr. glavni davkariji v Mariboru dobil 26 fl. 25 kr. kot darilo. Čeravno še za lesovi in hribi na severni strani sneg na nas gleda, se vendar tu in tam začnejo spomladanske cvetlice, p. zvončki, trompetice prikazovati.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf je vendar v Sirijo odpotoval, pripeljal se je čez morje v Beirut in jezdi sedaj čez Libanonsko gorovje v Damask. — Neki prusaki so gosposkej zbornici predložili prošnjo, naj se Bismarku dovoli v Trstu napraviti veliko štacijo za

prajzovsko-nemško parobrodno društvo. Gospodje so prošnjo odbili prav gosposki, češ, da jim še ne pristaja o tem govoriti. Zbornica poslancev obravnava proračun za l. 1885. Liberalni poslanci so zopet grdo psovali na ministerstvo, ki jim vendar silno prizanaša, minister Dunajevski jih je pa zavrnil rekoč, da je 6 let dovolj dokaza, da v Avstriji mogoče vladati še precej dobro tudi brez nemških liberalcev, in tako bode še zanaprej, kajti ministri imajo cesarjevo zaupanje in pri novih volitvah bode več nemško-konservativnih in slovanskih poslancev izvoljenih. Te besede so nemške liberalce precej poparile. Omenimo, da je naš poslanec R. Raič govoril o šolstvu na Štajerskem in priobčimo govor po stenografnih zapiskih. Kajti tako ne bo „Gospodar“ konfisciran. Poslanec Pfeifer se je pritožil, zakaj se kranjskim Dolenjcem in tudi našim Videmčanom ob Savi nič podpore ne dovoli, ko so vendar jednako po toči oškodovani na Moravskem in v Šleziji prejeli 35000 fl. Poslanec Fanderlik je očital liberalcem, da nekateri izmej njih čez mejo škilijo, kar jih je skoro ob pamet spravilo. Resnica oči kole. — Dalmatinski namestnik bode baje podadmiral Pokorni; to kaže, da odstopi Jovanovič. — V Budimpešti sta bila brata in poslanca Varhovay obsojena v zapor, ker sta milodare za Mandžo-Madjare izneverila in zapravila. — Hrvatski poslanci so prikimali preosnovi vogerske gosposke zbornice tako, da nima hrvatski sabor ničesar govoriti. — Nemški naseljenci zapuščajo Bosno, nekaj tudi zato, ker se oni hrvatski naučiti ne morejo, Bosnijaki pa se nemški nečejo

Vnanje države. Bismark začel se je Angležem groziti, ker mu nečejo plesati, kakor je zahteval, toda Angleži mu tudi zobe kažejo in niso voljni rok križem držati, ko Nemci dežele v Afriki grabijo. — Angleško ministerstvo Gladstonovo je v parlamentu skoraj celó ob zaupanje prišlo, vendar ostane do novih volitev; daje pregledovati vse vojaštvo, je li zdravo in trdno. — Francozi so kmetskim pridelkom inozemskim colnino znatno povzvišali. To zadene najhuje Ameriko, Rusijo, Rumunijo in Vogersko, katere dežele ne bodo mogle več zrnja po dosedanjej ceni toliko tje prodavati. — Rusi se vsakako približavajo Heratu, da ga pograbiijo preden ga Angleži pogoltnejo. — Kitajci se sedaj v Pekingju posvetujejo, bi se li še dalje vojskovali zoper Francoze ali vendar mir sklenoli! — Mahdi pritiskava na Angleže in je došel s 6000 možmi in kanoni pred Abukleo; angleški generali so se umaknili nazaj v Gadjkul in Korti. Neka nuna piše iz Kartuma, da je ondi bilo 2000 ljudi poklanih, ko je Mahdi v mesto vdrl. — Severna-Amerika dobila je v osebi demokrata Klevelanda novega predsednika mogočnej republiki. Pravijo, da je

pošten mož. Prvemu predsedniku Washingtonu pa so odkrili spomenik, ki pripada najvišjim stavbam na zemlji, sezidan je iz granita 555 čevljev visoko, sv. Štefanski turen na Dunaji je le 432 $\frac{1}{2}$ čevlja visok. V državi južno-ameriškeje, Kolumbiji, navstal je strašen punt. Vladini vojaki bili so do sedaj povsod tepeni.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Metod, apostol Slovanov.

VI. Preden spremljamo sv. Metoda zopet nazaj v Panonijo, treba omeniti še za Slavjane velevažnega dogodka v Rimu. Papež Hadrijan je namreč prejel slovanske knjige, jih položil na altar sv. Petra ter v navzočnosti svetih blagovestnikov, njunih 50 učencev, vse rimske duhovščine in ljudstva jezik slovanski in bogoslužje slovansko blagoslovil za sv. mešo, za cerkvene molitve in obrede. Ob konci reče sv. oča: kdor bi se predrznil drugače učiti in cerkvene knjige slovanske zaničevati, ta bodi izobčen! Zatem vzame papež knjige z altara in jih izroči bratoma. To se je godilo v cerkvi sv. Petra mej službo božjo l. 868 in od tiste dobe postala je staro-slovenščina sveti cerkveni jezik. Tri dni zaporedom so potem v Rimu služili sv. mešo v staroslovenskem jeziku, to pa v cerkvah sv. Petra, sv. Paula in sv. Andreja.

Odšedšemu sv. Metodiju dal je papež posebno pismo za Rastislava, v katerem delovanje slovanskih apostolov odobruje in staroslovenščino za porabo pri službi božji iz nova potrjuje.

Tako od apostolskega sedeža priporočen Slovanom poda se sv. Metod h knezu Kocelju v Blatograd in posluje po vsej dolnej Panoniji kot nadškof. Stolica mu je bila v Blatogradu. S pomočjo dveh brzopiscev je nadaljeval prelaganje sv. pisma na slovenski jezik. Sv. mešo in vse obrede opravljal je v staroslovenščini in tudi v tem jeziku marljivo pridgoval, kar se je ljudstvu zelo dopadalo. Nemški duhovniki zgubili so kmalu vse zaupanje in drug za drugim potegnoli na Nemško nazaj; med njimi je bil tudi višji duhovenski dostojanstvenik Richbald. Ta je domov v Salcburg prišedši sestavil tožno pismo zoper sv. Metoda in je predložil nemškemu škofu in cesarju nemškemu, češ, da nima Metod pravice v Panoniji „žeti, kder so Nemci sejali.“ Pozovejo ga torej pred sodišče škofov nekam na Bavarskem. Sv. Metod pride res tje pa je nezaslišano suróvo vsprejet. V najhujši zimi pustijo ga na snegu stati, potem ga s pestmi bijejo, Pasavski škof Hermanrih ga vpričo cerkvenega zbora s konjskim bičem tepe. Zboru predseduje Brezenski škof Hano, podpirovan od nadškofa Salcburškega, Adal-

vina. Prepovejo sv. Metodu služiti sv. mešo in pahnejo ga nekde na Bavarskem v ječo. Dve leti in pol trpi in vzdihuje sv. Metod v kajhi na Nemškem.

Da je preblagi Metod moral toliko trpeti, temu je mnogo bila kriva nesreča, ki je zadela Rastislava. Nemški cesar si je namreč prizadeval slovansko državo na Moravskem uničiti. V to svrhu se je neprestano vojskoval od leta 866 naprej. Silne vojske včasih po tri naenkrat so drle od severa, juga in zapada v Moravsko. Strašno so razbijale, morale in požigale. Toda Rastislava niso mogle užugati. Ta se je namreč za trdnim zidovjem svojih številnih trdnjav, posebno pa slavnega Devina, hrabro in uspešno branil. Naposled so morali Nemci vsako leto še pred zimo umakniti se nazaj na Nemško.

Cesar ne premore nemški meč, to završi izdajstvo. Sinovec Rastislavov, mladi Svetopolk, knez Nitranski, podvrže se sam rad nemškemu Karlmanu, sinu nemškega cesarja Ludvika leta 870. Razljuteni Rastislav sklene Svetopolka med večerjo umoriti. Toda zvit Svetopolk mu uide na lov s sokoli. Rastislav hiti za njim. Toda skriti orožniki planejo iz zasede na njega, ga ugrabijo, zvežejo in Karlmanu izročijo. Ta ga ukaže precej v železje vkovati in k cesarju prepeljati, ki ga obsodi k smrti, vendar umoriti ne da, ampak grozovito oči izpehnoti in v kajho zapreti, kder čez nekaj časa dušo izdehne slavni Rastislav. Toda tudi izdajica Svetopolk ne uživa dolgo zlate svobode. Nemci mu ne zaupajo, hipoma ga ugrabijo, uklenjenega na Nemško odženejo in zaprejo! Sedaj vderejo Nemci v Moravsko in si jo podvržejo, l. 870.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 10. Ko je še sv. Peter hodil po svetu, prišel je tudi v naše kraje. Najprej je srečal Slovenca, ga podučil v slovenskem jeziku in ga krstil. Potem je došel Nemca, ga podučil po nemško in ga krstil. Naleti na nemškutarja in ga vpraša: „Ali si Slovenec ali Nemeč?“ Nemškutar reče: „Jes sem Nemeč“, čeravno revež ni razumel prav nemško. Sv. Peter ga je tedaj podučil po nemško in potem krstil. Pa nemškutar je bil zmirom le slab kristjan, ker ni prav zastopil naukov sv. Petra. Zato se godi še v naših časih tako. Nemškutarji so sicer krščeni, pa vendar nemajo trdne vere; kajti slovenskega poduka se branijo, nemški poduk pa zastopijo le na pol.

„Mir“.

Razne stvari.

(Slovensko društvo) namerava sklicati shod zaupnih mož, da se pogovori zastran bodočih volitev v državni zbor; volilni shodi bodo na večih krajih.

(Nenavadno hudodelstvo) učinil je učitelj Stergar v Podgorji pri Slv. Gradci. Hudo ravnal je z 32 deklicami in bil obsojen 15 let v ječo.

(Celjska nemška hranilnica) ni znižala obresti, dolžnikom, kakor je bilo razglašeno. Marsikateri utegne vsled tega svoj dolg na graško ali mariborsko hranilnico prepisati dati, ker tukaj bi le $4\frac{1}{2}\%$ obresti plačeval.

(Posojilnica v Konjicah) ima 12. t. m. svoj prvi občni zbor: 1. Potrjenje letnega računa, 2. izvolitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika, 3. posamezni predlogi. Sklepen je občni zbor po § 35. pravil, če je zastopan najmanje deseti del vplačanih deležev. Dr. Rudolf.

(Celjkeje okolici) Mravlag sedaj župani in se z mestom pogaja zavoljo šolskega poslopja.

(Požar) je usnjarju Bastu v Laškem 8510 fl. škode naredil; na Kogu nad Ormožem so 3 hrami pogoreli in Dačarjev v Lešnici.

(V Grižah) so tatje v cerkvo vlomili pa denarjev niso dobili, kakor so se nadejali.

(Dobro zasolil) je „vahterci“ g. Jurkovič iz Šmarije. Morala je preklicati, kar je pisarila in resnico povedati, namreč, da je g. Debelak učitelj bil imenovan v okrajnem šolsk. svetu na predlog g. Jurkoviča.

(Celjska „vahterca“) imenuje prečast. škofe dunajske: „die Herr vom Krummstab“ in pravi da hočejo se taknoti državnih pravic. Isti listič psuje na zavarovalnico Slavia, ničesar pa še ne blekne, kar so dunajski listi zastran: „Wechselseitige“ v Gradci vedeli povedati.

(Slovenskih menjic) tirjajo Šmarijčani še zmiraj zastonj.

(Rožengruntarji) pri Omereku: Skofič, Holler, Greiner so prepovedano igro „21“ igrali s kmetovalci in radi tega obsojeni bili na 20, 15 in 10 fl. plateža.

(Profesor Turkuš), ki je nekaj časa služboval v Leobnu, premeščen je stalno v Gradec na višjo realko.

(Umrl) je č. g. Matija Muršec, župnik v Spielfeldu. Rajni je bil rojen Bišanec v Slov. goricah in izvrsten poznatelj petja in muzike.

(Politično društvo „Pozor“) v Ptujih je v občnem zboru državnemu poslancu B. Raiču izreklo svoje zaupanje in sprejelo resolucijo: v narodne in srednje šole in pripravnišče v Mariboru se ima uvesti slovenski jezik in tu osnovati oddelek graške c. k. namestnije.

(Dinamit) kradli so v Brežicah, Globokem in Vidmu tatovi in z njim ribe v Savi mamili in lovili. Sava je veliko rib mrtvih vrgla na breg.

(Pilatuš je bil Nemeec.) Tako trdijo sedaj nemški učenjaki n. pr. Ernesti, ki pravi, da je krivični sodnik Kristusov porojen bil

blizu Rheina v Bavarskej Pfalci, v Deidesheimu, ki je pripadal belgijskej Galiji starih Rimljanov. No, Pilatuša in Lutra ne bo nikdo lahko Nemcem zavidal.

(G. Žolnir) učitelj v Špitaliči prejel je II. starostno priklado,

(V Slatini) bodo na deželne stroške delali vodovod za napeljevanje pitne vode.

Loterijne številke:

V Trstu 28. februarja 1885: 75, 18, 75, 87, 49
V Linci „ „ 9, 87, 85, 64, 52

Prihoduje srečkanje 14. marcija 1885.

Poziv slovenskim pisateljem!

Odbor Matice Slovenske obrača se do vseh rodoljubnih pisateljev slovenskih z iskreno prošnjo, da bi čim prej, tem bolje tudi letos poslali kaj primernih doneskov za letošnji Letopis.

Kakor lani, vzprejemali se bodo tudi letos v Letopis samo izvirni znanstveni in znanstveno-poučni spisi iz raznevrstnih strok človeškega znanja; vender je želeti, da bi čestiti gospodje pisatelji svojim razpravam izbrali take predmete, ki ugajajo obče znanim književnim potrebam naroda slovenskega ter zaradi svoje splošne zanimljivosti pristajajo večni Matičnih družabnikov.

Rokopisi naj se pošiljajo do konca aprila t. l. predsedstvu Matice Slovenske v Ljubljani.

Po pravilih določena nagrada v Lotopis vzprejetim spisom se bode izplačevala, kadar bode knjiga dotiskana.

V Ljubljani 25. februarja 1885.

Za odbor „Matice Slovenske:

Prvoseđnik: **Graselli.**

Odboroik: **Marn.**

V Jan. Leon-ovi tiskarni

je izišla:

„Ljudska knjižnica“.

V. snopič, ki obsega 4 tiskane pole je prinesel četiri prav mične pripovedi.

„Ljudska knjižnica“ velja za četrť leta 48 kr., za pol leta 90 kr., za celo leto 1 fl. 70 kr.

Pojedini snopiči veljajo 6 kr. s poštnino vred 8 kr.

VI. snopič izide polovici tega meseca.

Ne v „Ameriko!“

Povest Slovincem v poduk.

Cena 1 goldinar.

Dobiva se v „katoliški bukvarni“ in v „Blaznikovi tiskarni“ v Ljubljani. 3-3

Naznanilo.

2000 breskvinih drevesc narboljše vrste do metra visokih, prodaja manjše po 1 kraje., veče po 2 krajcarja

Martin Žnidar

(Jakopič)

1—2

posestnik v Košnici pri Celji.

Pri J. Leonu v Marib., šolske ulice št. 2 se dobiv. sled. knjige:

Pot v nebese.

Molitvena knjiga za tretjerednike, spisal č. o. **Nikolaj Meznarič**, franciškan v Mariboru.

Ta knjiga ima vse vrsti molitev in po-božnosti za vse ljudi, kakor tudi za tretjered-nike. — Cena ji je v usnji vezani samo 80 kr. po pošti 90 kr.

Zgodovina

štajerskih Slovencev. Spisal Ivan Lapajne, ravnatelj in c. kr. šolski nadzornik v Krškem.

Stane vezana fl. 1.20, po pošti fl. 1.30.

Ljudska knjižnica

I., II., III., IV. in V. snopič. Cena enega snopiča 6 kr.

Hiša v Mariboru na prodaj.

Pritlična hiša šte. 10. v ulici Blumengasse se proda z vrtom in veliko njivo red. Več se izve v hiši šte. 26. Tegetthoffstrasse.

Kupiti želi

lepega. pravega voska čebelskega po najboljšeji ceni

Franc Gert,
medičar in svečar
v Mariboru.

1-4

Štv. III. prinaša te spise: 1. J. J. Stritar: Rod za rod. Pesem. 2. J. Kržišnik: Rondel. Pesem. 3. Dr. Fr. Detela: Veliki grof. Zgodovinski roman. (Dalje.) 3. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih, 22. Pod bruško. 5. J. Starè: Pisma iz Zagreba X. 6. J. Stritar: Pogovori. I. 7. A. Funtek: Utopljeni zvon. Balada. 8. J. Cimperman: Osehlo cvetje. Sonetje. 8. Fr. Wiethaler: Slavni Slovenci. I. Dr. Janko Zupan. 10. Dr. Sivor: Vodnikov „Vršac“, potlej pa še nekaj. Slavnostni govor magistra Sulfurija Udrihoviča. 11. Janko Kersnik: Agitator. Roman. (Dalje.) 12. Književna poročila: II. Dr. K. Strekelj: Slovenska slovnica za srednje šole. (Dalje.) 13. Slovenski glasnik: Nove knjige slovenske. „Vita vitae meae!“ Matica slovenska. Jurčičevi zbrani spisi. Imenitna knjiga. Slovenski slikar Jurij Šubic. Slavo-deutsches und Slavo-italienisches. Die östlichen Alpenländer im Investiturstreite. Popravek. 14. Janko Kalan: Šah. „Ljubljanski Zvon“ izhaja v mesečnih zvezkih po 4 tiskane pole velike osmerke obsežnih ter stoji za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Sesaljke

solidne izdelave za različne potrebe: pivovarne, fabrike, rude, vodnake, dalje vodotočne cev, sesaljke in spravo za kletarstvo, angleške cevi iz kovanega železa, cevi iz kornpine in gumija,

kovinsko blago

vsake vrste, pipe za vsakojake potrebe in in razne podobe, vretenice, ventile zaporne, pozračne ventile vsake vrste, poprijemače železne za razne cevi, spravo za kopalnišča, izlijavnike, kotlje za narejanje plina, varovalno orodje, posode za kolomaz, holländerje,

pipe za narejanje pen na pivu

naposled

blago z lite kovnine in medaine

po obrazcih

priporoča po najnižjeji ceni in s poroštvom za dobro robo

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja v

Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko.